

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

Στις αρχές του Γενάρη το Θέατρο Τέχνης ανέβασε ένα δράμα του Έρρίκου Ίψεν, το «Γιάννη Γαβριήλ Μπόρχμαν». Η κεντρική του μορφή, ο Μπόρχμαν, είν' ο άνθρωπος που ο υπερτροφικός του έγωισμός τον οδηγεί σε τέλεια απομάκρυνση από τη γύρω πραγματικότητα, έτσι που έχουμε μπρός μας ένα ψυχικά και διανοητικά άρρωστο άνθρωπο, που έχει πειά άγγίζει τα όρια της τρέλλας απ' τη μεγαλομανία του. Το παθος του αυτό τον κάνει απάνθρωπο· δέ λογαριάζει κανένα γύρω του, ούτε τους δικούς του· άδιαφορεί αν ξεκιζει την καρδιά κι' εκείνων που κάποιες στιγμές του ήταν αγαπητοί—αγαπητοί σ' αυτόν κατά το δικό του τρόπο. Έτσι μ' όλοτεία έλαφριά καρδιά φτάνει στο έγκλημα, χρησιμοποιώντας σε δικούς του σκοπούς τις καταθέσεις του κόσμου στην τράπεζά του. Και το σημαντικότερο είναι πως ως το τέλος υποστηρίζει ότι είχε το δικαίωμα να ενεργήσει έτσι, απλούστατα γιατί ήταν α υ τ ό ς. Και μετά τη φυλακή κλείνεται σ' ένα δωμάτιο προσμένοντας νάρθουν να τον προσκυνήσουν οι άνθρωποι, λέγοντάς του πως άξιος όμοιός του δεν υπάρχει και παρακαλώντας τον να πάρει στα χέρια του την οικονομική έξουσία του τόπου. Έτοια μορφή παραφροσύνης έχει πάρει ο παθολογικός του έγωισμός κ' η άχαλινωτη φιλοδοξία του. Είν' ο μεγαλομανής έγκληματίας, που δεν τον θερμαίνει καμιά άγάπη για τον άνθρωπο. Κέντρο του κόσμου ό έαυτός του· γύρω του ός πέφτουν συντρίμια. Τ' άλλα πρόσωπα γυρνάνε γύρω του είτε για να συγκρουστεί μ' αυτά ο δικός τους έγωισμός—γυναίκα του, γι-

ός του—είτε για ν' άνεχτούνε καρτερικά από καλωσύνη ή μία, ή από άδυναμία ο άλλος τη φοβερή του καταπίση.

Άνεξάρτητα απ' την πρόθεση του δημιουργού του, το έργο δίνει όλοζωντανα, με ξεκάθαρες γραμμές και με τη συνηθισμένη θεατρική αίσθηση του Ίψεν, ολάκερη την εικόνα μιάς κοινωνικής μορφής ζωής, όπου η συνεργασία για το κοινό καλό είν' άγνωστη κι' όπου οι άνθρωποι μονάχα χτυπήματα μπορούν να δίνουν μεταξύ τους στην επίδιψη των άτομικών τους σκοπών, για κακό και των ίδιων και του συνόλου.

Η σκηνοθεσία του κ. Κούν είδε σωστά το ψυχικό και πνευματικό κλίμα του έργου και τοποθέτησε σε όρθή βάση τη γενική έρμηνεία του και τη συνολική έκφραση. Η συνηθισμένη άδυναμία του θιάσου εκδηλώθηκε στην τεχνική πλευρά του λόγου, στην άρθρωση και στην τοποθέτηση της φωνής.

Μετά το έργο τούτο ο θίασος Τέχνης ανέβασε τον «Κύκλο» του Σόμερσετ Μόμ. Πρόκειται για ένα άβαθο σκηνικό παιχνίδι, που ζητάει να στηριχτεί αποκλειστικά σε λαμπρά φραστικά παιχνίδια, πάνω στο τόσο πειά χρησιμοποιημένο θέμα των αιώνιων «τριγώνων». Φυσικά το ενδιαφέρον πολύ σύντομα πέφτει. Άτύχησε όμως και στην έρμηνεία του απ' το θίασο—δεν αποδόθηκε η ατμόσφαιρα του έργου—κάθε άλλο παρά οι λόρδοι του «Κύκλου» ήταν στη σηνή του θεάτρου Τέχνης κ' η γραμμή του γελοιογραφικού δασύματος, σε υπερβολικό τόνο φάρσας, ενός έργου που σιηθίζεται μονάχα σ' ένα είδος φίνου παιχνιδιού, ήταν βασικά λαθεμένα.